

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben:
 Vidéken:
 Egy héra. I ker. Egy héra. I ker. 50 fill.
 Negyedévre 3 Negyedévre 4 50 .

Felelős szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

Az 55-dik pont.

— Hajduböszörmény beadványa a vasutasok ellen. —

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága tavaszi rendes közgyűlését f. hó 16-dik napján tartja meg a vármegyeháza nagy termében. Az alispán által kibocsátott tárgysorozat 55-dik pontja alatt ez a jelzés foglaltatik: „Hajduböszörmény város közönségének a vasutasok munkamegszűntetését elítélő beadványa.”

Az 55-dik pont bizonyítja, hogy nem mende-monda ez a beadvány, a mely hogy a legnagyobb mértékben időszerűtlen és veszedelmesen tullött a célon, ezt talán ma már felesleges is vitalni. Nem a bujtozás, nem az izgatás, nem az okatlan czégézés ma a feladat, hanem a békés, méltányos elbánás. Mi azért hisszük is, hogy ma már higgadtabb minden részről az ítélet és Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságának a többsége napirendre fog térni az ok nélkül, a cél nélkül kihívó beadvány felett. És hogy a Bocskai esztendejében a hajdu-utódok nem fognak a hatalmi erőszakoskodás szánalomraméltó csatlósaiul szegődni; hisz ma már az okatlan hajszát és üldözést, a vérbosszu irtó embervadászatát azok a körök, azok a

lapok is elítélik és beszüntetni követelik, a mely körök és lapok különben (velünk ellentétben) kezdettől a vasutasok munkaszüntetése ellen nyilatkoztak. A józan ész és igazság követelik a további hajsza beszüntetését. Ime az „Uj Hírek“ czimű budapesti újság első helyen ezeket írja:

„Nem utazom“.

A hatalom cziczázik. A macska, amely játszik a vasutas egérrel. A szegény jószág ragcsálni se tud már; ki-kipislog drótrácsozatán és a hatalom, a fönséges hatalom, a káprázatos hatalom ráolvassa a büntető törvénykönyvet. A vasutkormányzás, az Andrássy uti nagy palotától a szélső csucok bakterházáig tudatos, becsületes munkát követel. Egy téves jelzés, egy megereszkedett csavar katasztrófát jelent. **Utazhatom-e én nyugodalommal olyan pályán, a melynek őrsége fölött villog a letartóztatás? Utazhatom-e olyan mozdonyvezető lelkiismeretével, akire a legközelebbi állomáson letartóztatási parancscsal várakoznak? Mintha az állam most ebredt volna tudatára hatalmának? Áthelyez, kihelyez, fölvezényel és levezényel és üldözeti azokat, akiknek a megbánása diadalmi tor lett volna ama bizonyos nap esti hat órájáig pontban. Este hat órakor, mikor biborszínben ragyogott a lenyugvó nap a budai hegyek mögött vált izzóan haragossá a hatalomnak 5 óra 59 perc és 59 másodpercig még kegyelmes arcuzata. Azontul már nem telt az ostyából, amelybe a hatalom haragját begöngyöltette.**

Nem állottunk a sztrájkoló vasutasok mellé. A mi irásunk róluik megjelent: szólt arról, hogy térjenek helyeikre azok, a kik nem munkaadó gazdájuknak ártnak, mint a sztrájkok rendszerint, hanem ártnak minden rendű és rangu nemzetségnek ebben az országban. **A hogy visszatértek leverve és szétszórtnak, minek utánok még kozákoskodni. Miért zavarják őket otthonukban, miért a munkájukban? Az a helyierdekű ész, a mely a váltóóri suskusokban és apró embernek bolháztatásában kéjeleg, az csak nem lehet a magyar állam hatalom? Valamelyik poshadt agynak a magánzárkájában tombolhat a mostanihoz hasonló meglakoltatások ötlete. A mit most cselekesznek, az nem megtorlás, az nem büntetés, csak olyanfajta borbély köpülőzés, a mely ócska szer, rossz szer és tilalmas is.**

Tessék jól észbe venni, hogy mindezt pedig olyan újság írja, a mely maga kiírja, hogy nem állott a vasutasok mellett.

Embervadászat.

Hajsza a vasutasok ellen.

Egy üzletvezető nyugalmazása.

A kolozsvári Újság írja: „Már több mint egy esztendeje vajudik Schandl Mihálynak, az államvasutak kolozsvári üzletvezetőjének nyugdíjaztatási ügye. A kérdés csak most nyert betegezt és pedig épen a vasutasok imént lefolyt sztrájk mozgalmá adta meg a végső okot a nyugdíjaztatáshoz. Az üzletvezető ugyanis nera üldözte mozgolódó alantosait. Szabad teret engedett nekik s ezt a „bünét“ betetétzte a minap azzal,

Jókai és a debreczeni talyigás.

(A. B. H. után.)

Jókainak Debreczen volt a kedves városa. Ennek a városnak a régi históriájából vette nagyon sok irásának a tárgyát és különösen sűrűn járogatott oda, mikor a Mégis mozog a föld czimű regényét írta. Ekkor tájban történt, hogy egy debreczeni ur azt beszélte neki, nincs a hazában senki, a ki a debreczeni embernél kacskaringósabban tudna káromkodni. Valóságos vad fantázia nyilatkozik meg a szitkozódásban, mely nem is mindig a haragnak, hanem olykor a szilaj jókedvnek a megnyilatkozása. Jókai Mór kiment egy debreczeni urral a talyigás sorra és a kísérője minden ellenkezése daczára felült egy ütött kopott talyigának a lógós deszkaülésére és a ványadt rossz gebével kihajtatott a város határába. Jó ideig döcögött már a tatarvilágból maradt kétkerekű alkalmatosság a hepe-hupás homokon, mikor Jókainak eszébe jutott, hogy most már fölbosszantja a talyigást, hadd tanulmányozza ki, hogyan tud káromkodni. Kitapogatta a

költő-király a beszélgetés során, hogy a talyigásnak nagyon a szívéhez van növe a lova:

— Ugy szeretem a Keselyt, mint az entestvéremet, mint az czimborámat, — magyarázta a talyigás. — Sőt az asszony is, nő létere nagyon szereti a lovat.

— Pedig szalámi-tölteléknek való már az ilyen silány gebe.

A talyigásnak a szívébe nyilatott valami és csendesesen morzsolgatta a szavakat a lecsüngő bajusza alatt:

— Mán pedig oda nem adom az egész fiakersorér . . .

— Be se vennék az ilyen dögöt a fiaker-sorba. Alig czammog. Ússe kend oldalba az ostora boldogabb végével.

A talyigás morgott valamit, miközben az ostorát szeliden legyintette meg az állat háta fölött.

— Magyar ember létere nem átal kend ilyen hitvány állattal csufondároskodni.

A talyigás homlokán verejtékesöpp jelentkezett, szeme elsötétült, de fölcserpedezett ajka csak nem nyilott szóra.

— No hát, — kiáltotta Jókai utolsó tromf gyanánt, — oldalba rugom én azt a dögöt, hadd szedje a lábát jobban.

A talyigás erre meghuzta a gyeplőt, mire az állat még lassubb tempóban mozgott.

— Nem megyünk? — kérdezte Jókai.

— Nem.

— Hát mit akar?

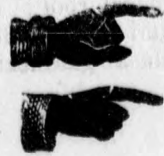
— Azt akarom, hogy szálljon ki a ténsur, mir, azir, hogy ez csak talyigás-lu, ne vexálja a ténsur.

Jókai körül nézett. A Nagylétára vezető sárgahomokos dülöt oldalában állott meg a taliga. Kezdte bänni, hogy ilyen módon akarta megkáromkodtatni a magyart, borralalóval akarta engesztelni, de a talyigás nem tágitott, véghetlen gyöngédséggel nézett a kenyérkereső vén gebéjére és Jókainak nem volt mit tenni, le kellett szállani a gyöngé hintóról. Nemhogy a borralalót, de még a fuvarbért sem akarta elfogadni a talyigás, a kit most már meg is dicsért.

— Derék ember. Még csak nem is káromkodik.

Mennyasszonyi kelengyéket

felelősség mellett tisztit

HRABÉCZY ANTAL
gőzmosodája

Széchenyi-u. 42. (Telefon.)

Raktár apasztása miatt?

agy-

itün-

ritést

aczá-

adva-

tését,

és át-

rszaj-

unka-

zaba-

ülést

felül-

dök.

hogy sürgős fölterjesztést mert intézni az államvasutak igazgatóságához, kifejtve, hogy bejárta az üzletvezetőség egész vonalát mindent kifogástalan rendet konstatált s így semmi okát se látja a többek ellen erős tüzzel folyó vizsgálatnak, mely csak ismételt és fokozott elkeseredésre vezet. A kolozsvári üzletvezető, mindezek után a vizsgálatot azonnali felfüggesztését sürgette.

A fölterjesztésnek váratlanul gyors és erőyes eredménye lön. A posta alig vihette még el a levelet az igazgatóságához, nyomban leküldötték Budapestről a Schandl Mihály azonnali nyugdíjaztatására vonatkozó rendeletet s a legközelebbi vonattal itt termelt Kolozsvárot Jármai B. is, ki eddig Budapesten üzletvezetőségi helyettesként működött s azonnal átvette Schandl Mihálytól hivatalát. Az államvasutak igazgatósága tehát a statárium útjára lép kicsinyekkel és nagyokkal egyaránt. Hogy ez az eljárás nem fogja lehűteni a lobogó szenvedélyeket s hogy intenzióinak így épen az ellenkezőjét érheti csak el, — ez bizonyos s ezt igazolja az a mély rokonszenv és tisztelet is, mely most már Schandl Mihály felé fordul, ki humánus fölterjesztésével rohant most a nyugalom mezejére.

Egy felmentő ítélet.

A sátoralja-ujhelyi híressé vált ítélettel teljesen ellenkezőleg ítélt a miskolci törvényszék. Ugyanis a miskolci törvényszék tegnap ítélt a vasuti sztrájk alkalmából vádolt vasutaiak dolgába. Babik Sándor főellenőrt, Ixel Béla irodatisztát, Moraveczeny felkalauzt és Kállay János lokomotívvezetőt a hivatalos kötelesség teljesítésének megtagadásával vádolták. A törvényszék az összes vádlottakat felmentette azzal a megokolással, hogy a vasuti hivatalnok nem közhivatalnok és hogy a bizonyító eljárás során az engedelmség megtagadása és a hivatali mulasztás nem nyert beigazolást.

Az ítélet városszerte igen nagy megnyugvást keltett.

Már most az a kérdés, hogy kinek van igaza. És hogyan követelheti valaki attól a szegény fogvatartott tiszta-luczi váltóórától, hogy ő tudja, hogy közhivatalnok-e vagy sem, mikor a törvényszék tudós birái sem tudják.

Kutyakorbács nem a béke eszköze.

A budapesti elnökgazgatóság is enyhébb hurokat penget. Ennek pedig megvan

— De az Isten akárhová tegye a ténsurat, mán, hogy káromkodnám, hogy rogygyik rá az a keserves világ, mikor a nagytiszteletű ur kiprédikálta vasárnap az ispotálytemplomban, hogy istenverise sujtja a káromkodót. Verje meg a ragya ezt a pocsoltyába veszett hunczut világot.

Az ostorát szeliden megsuhintotta az állat fölöt és elhajtott.

Nagyléta felől jött egy kétlovas szekér. Arra kapaszkodott fel a költő és elhelyezkedvén a kasha, csakhamar szót értett a nagylétai emberrel, a ki szintén Debreczenbe készült. Dicsérni kezdte a létai ember két sovány gebéjét, mivel már okult az előbbi kalandján és tartott tőle, ha mocskolja a lovakat, gyalogosan kell Debreczenbe mennie.

— Mán, hogy dicsérheti a tekintetes nr ezeket a zörgős csontu állatokat — fakadt ki a nagylétai ember. A tekintetes ur hamis ember lehet, talán bizony fiskális. Mert agyonütni való gebék ezek, én is csak kénytelenségből járok velek.

A nagylétai ember nem tatár-ivadék, az ősei sohasem ittak lótejet, nem is csoda, hogy nem tudja olyan bensőben szeretni a lovát, mint a debreczeni talyigás. Ilyenformán magyarázta ezt a jelenséget Jókai.

oz oka, amiről egyelőre ne essék szó. Az történt ugyanis, hogy a zágrábi üzletvezetőség területén alkalmazott sztrájkbizottsági tagokat, ugymint Lorbert, Seidet, Joanovicot, Kosat és Komlóst, akiket rövid uton elesaptak, arról értesítették, hogy csak felegyelmi vizsgálat van ellenük, de állásuktól elmozdítva nincsenek. Ennek megfelelően illetményeiknek a felét szintén kiutaltványozták a számukra. Hogy a feyelmi nem fog olyan nagyon tragikusan végződni: arra is van remény, mert az igazgatóság is belátja, hogy a kutyakorbács nem az az eszköz, a mivel békét lebet teremteni. És ez így van jól. Más oldalról, teljesen megbízható helyről arról is értesülünk, hogy a vasutasok ügyét már legközelebb szeretettel fogja fölkarolni báró Bánffy Dezső, aki eziránt már bizonyos kötelezettséget is vállalt. Ez az ügy azonban még nincsen olyan stádiumban, hogy e helyütt bővebben foglalkozunk vele.

Országgyűlés.

Eredeti tudósításunk.

Üres padosorok előtt nyitotta meg Perczel Dezső 11 óra felé az ülést. Nagy nehezen, hosszú csemetés után gyűlt csak össze egy pár képviselő. A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök kihirdette a tegnapi bizottsági tagok megválasztását, majd pedig Leugyal Zoltán és Zborai Miklós képviselőknek megsértett mentelmi jogát tette át a mentelmi bizottsághoz. Majd gróf Apponyi Albertnek és Barta Ödönnek a horvát regnikoláris bizottsági tagságukról való lemondásukat hozza a ház tudomására.

Eszterházy Kálmán jegyző felolvassa azt az indítványt, amelyben a királynak köszönetet mondanak Rákóczi hamvai hazahozatalaért.

Az elnök: javasolja, hogy az indítványt pénteken indokoják.

Ezután áttekint a delegátusok megválasztására. A függetlenségi párt nem vett részt a szavazásban. Miután a szavazatokat összszámolták, az elnök kihirdette az eredményt. A következőket választották meg delegátusokká:

Rendes tagok: gróf Andrassy Gyula, gróf Andrassy Tivadar, gróf Apponyi Albert, Beksics Gusztáv, Bolgár Ferencz, báró Dániel Ernő, Dániel Gábor, Darányi Ignác, Dedovics György, Dókus Ernő, Falk Miksa, Francisci Henrik, gróf Hadik János, Hegedüs Sándor, Heitai Ferencz, Hódossy Imre, Jakabffy Imre, Josipovich Géza, Klobusiczky János, Krajcsovicz Ottó, Kubinyi Géza, Lang Lajos, Lovász Márton, Miklós Ödön, Münnich Aurél, Okolicsányi László, Pap Géza, Rakovszky István, Rosenberg Gyula, Széll Kálmán, Szemere Miklós, Szentiványi Árpád, Szerb György, gróf Teleki Sándor, gróf Thorotzkay Miklós, Vörös László, Werner Gyula, gróf Wilczek Frigyes, Wlassics Gyula, gróf Zichy Aladár. Póttagok: Adamovich Béla, gróf Bethlen Balázs, Bíró Lajos, Neumann Ármán, báró Nopcsa Eiek, Pildner Ferencz, Semsey Boldizsár, Semsey László, Szóts Pal, Telegdi József.

A jegyzők fizetése.

Nyegre László előadó ezután a jegyzők illetményeinek szabályozásáról szóló törvényjavaslatot ismertette. Hangsúlyozta, hogy a jegyzők helyzetén segíteni kell.

Sághy Gyula volt az első hozzászóló. A jegyzők nagyon fontos tényezői az államéletnek, vállakon pihen az adminisztráció s az ő feladatuk az állam törvényei pontos végrehajtásáról való gondoskodás. A mostani minimális fizetés mellett alig existálhatnak. A jegyzők fizetésüket ezentul kapják az állampenzarból; a korpótlékok becsapítását kéri a nyugdíjigénybe. Az illetmények javítása garancia arra, hogy a

jegyzők csak hivataluk betöltésével élhessenek, hogy intakt maradhat politikai meggyőződésük is.

Hellebronth Géza szintén elfogadja a javaslatot a jegyzők sivar helyzetére való tekintettel, noha a javaslatnak sok a hibája.

Darányi Ferencz (néppárti) után még **Haydán** Imre beszélt, aki szintén elfogadta a javaslatot.

Tisza István gróf kormányelnök összegezte a felszólalásokat. Helyeselte a szolgálati szabályt (pragmatika) kidolgozását, de az nem tartozik ezen javaslathoz. A jegyzőknek a magánmunkálatokért való díjszedését ezután is fentartja, de szabályozni fogja. Ezzel az általános vita véget ért. A részleteknél

Hellebronth Géza a segédjegyzőknek 300 korona lakbért,

Sághy Gyula 200 koronát kér megszavaztatni.

Tisza István válasza után a Ház az eredeti szöveget szavazta meg.

Tisza István a 4. § nál indítványozza, hogy ne okvetlenül részesüljenek a községek államsegélyben, csak ott, ahol a pótdó a 20%-ot meghaladja.

Molnár János (néppárti) a Raba-szabályozás ügyében interpellált, mire az ülés véget ért.

Vármegyénk és közelvidéke.

Sorozás a központi járásban. A központi járásban az 1904. évre szóló sorozások f. hó 24-én kezdődnek meg az alábbi sorrendben: május 24 én Balmazújvárosban az első és második korosztályból. Máj. 25-én ugyanott a harmadik osztályból és Sámsonban, Mikepércs és Vámospércsen; továbbá május 26 án Csegén és Egyeken lesznek sorozások.

A szerelmes öreg gazda öngyilkossága. Egy öszülő haju ember dobta el magát az életet a biharmegyei Szentpéterszeg községben. Harasztosi József öregedő szívvvel beleszeretett egy fiatal leányba. A leánynak eszében sem volt, hogy az öregnek felesége legyen. Emiatti elkeseredésében Harasztosi József felakasztotta magát. Nagy részvét mellett temették el a szerelmes öreg gazdát.

Kinevezés. A belügyminiszter Harasnyai Béla egyeki segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki. A kinevezés szerdán érkezett a központi szolgabírószákhöz.

Alispáni jelentés. Az este kaptuk kézhez az alispáni jelentést Hajdúvármegye 1903-dik évi állapotáról. A különben szürke jelentésnek van egy pikáns része. Ez az, ahol a vármegye főispáni székében történt személyváltozást örökíti meg a hivatalos lúdtoll. A letűnt Puky Gyula főispán távozását egyszerűen közli a nyomtatás, melynek egyetlen szava sincsen az egész életét kiváló munkásságban töltött hazafi érdemeinek elismeréséhez; ellenben émelegős tömjént füstöl az uj, az ifju főispán orra alá. Izlésesebb, igazságosabb lett volna ezt két részre osztani és a különös nagy hódolást és elösmerést arra az időre tartani fel, a mikor már az itt szerzett érdemeit is megösmerhettük az ifju főispánnak... Egyébként a jelentés gondos, áttekinthető összeállítás elösmerést érdemel.

Vármegyei közgyűlés. Hajdúvármegye tavaszi közgyűlése f. hó 16-án kezdődik. A közgyűlés tárgysorozatának, melyben mintegy 151 ügy szerepel, egyik szo-

moru pontja lesz Hajduböszörménynek a vasuti sztrájkot elítélő időszerűtlen és helytelen beadványa. E közgyűlésen került szóba az a javaslat is, melynek értelmében Hajdúvármegye köszönetet mond a királynak Rákóczy hamvainak hazaszállításáért.

A főispán H. Nánáson. Domahidy Elemér főispán í. hó 15-én, vasárnap Hajdunánást fogja meglátogatni. H. Nánás város előjárósága ez alkalomra szívélyes hangú átiratban hívta meg vendégül a vármegyei hivatalok egész tisztikarát.

Mi az ujság?

Jókai végrendelete. Tegnap reggel fél 9 órakor bontották fel Jókai Mór végrendeletét a VII. kerületi járásbírósnál. A végrendelet, amely igen rövid, záradék nélküli, Jókai sajátkezű írása és a következőképen hangzik:

"Végrendeletem. Én alulírott dr. Jókai Mór mai napon a következő végrendeletet teszem. Lelkemet Istennek, poraimat az anyaföldnek ajánlva, teljesen ép elmével és testi jó egészségben, minden külső kényszerítés vagy befolyás nélkül vagyonomról eképen intézkedem elhunytom esetére: Miután fogadott leányomat, Feszty Árpádnét, született Jókai Rózát az öt megillető köteles részen túl is már életemben kielégítettem, különben is részéről életemben sok keserűséget szenvedtem: annál fogva elhalalozásom esetére minden ingó és ingatlan vagyonom és járandóságom öröklésére nézve általános egyetlen örökösömmé szeretett feleségemet dr. Jókai Mórnét, született Grósz Bellát nevezem ki. Ezen végrendeletemet sajátkezűleg írtam és aláírtam. Kelt Budapesten, 1903. február 20. Dr. Jókai Mór"

Luager és a katonai küldöttség. Luager a minap a közkatonák egy küldöttségét fogadta. A beszélgetés folyamán a híres bécsi polgármester ezzel a kérdéssel fordult az egyik hadfihoz:

— Ha Ó felsége megparancsolná, hogy rám löjj, megtennéd?

— Igenis főpolgármester ur.

— Milyen vallásu vagy fiam?

— Római katolikus.

Luager egy másik katonához fordult:

— Te is rám lőnél, ha Ó felsége azt parancsolná?

— Igenis főpolgármester ur.

— Hát neked mi a vallásod?

— Evangélikus vagyok.

Luager még egy harmadik katonát is megszólított.

— Hát te rám lőnél-e?

— Én nem lőnék a főpolgármester urra . . .

— Milyen vallásu vagy fiam?

— Jelentem alássan, hogy zsidó vagyok.

— Zsidó vagy, kiáltott föl Luager csodálkozva és nem lőnél rám? Hát nem tudod, hogy én vagyok Bécs városában a legnagyobb antisémita?

— Tudom, de mégse lőnék.

— Aztán miért nem?

— Mert én dobos vagyok, főpolgármester ur . . .

Jelenet az udvari bálon. A tegnapi udvari bálon történt. Éjfél felé habzott már minden pohárban a pezsgő s olyan vidám lett a hangulat, hogy még a mértékletes brassói szász képviselő, Copony Traugot is megkivánta a francia pinczék gyönyörűségét. Odaszólt hát az egyik lakájnak:

— Geben Sie mir ein Glas Champagner.

Szóról-szóra így mondta ezt Copony Traugot képviselő ur, amit rossz néven sem lehet tőle venni, mert hát a magyar király bálján beszélt németül, ahol ez csak természetes. Ezuttal azonban meglepetés érte. A komornyik — Molnár Józsefnek hívják — visszafordult s udvarias meghajlással válaszolt a képviselőnek:

— *Beszélhet velem magyarul is a nagyságos ur . . .*

100 éves tanító halála. Sziget-Becsén a napokban Gerecs István tanító halt meg, aki kerek száz esztendőért meg. A megboldogult a tanítói pályán közel 80 évet töltött és csak nem rég vonult nyugalmába.

Egyházak és iskolák.

Áldozócsütörtöki istentiszteletek. Ma, áldozócsütörtökön délelőtt, ev. ref. templomainkban a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: Nagytemplomban K. Tóth Kálmán, Kistemplomban Harsányi Pál főisk. szénior, Kossuth-utcai templomban Szele György, Ispótyban Jánossy Zoltán, Csapókerthben Kovács János. A Homokkerten d. e. 9 órakor szintén istentisztelet lesz.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes végzi az istentiszteletet.

A róm. kath. templomban ma áldozócsütörtökön az istentiszteletek a következő sorrendben tartatnak: Reggel 6 órakor sz. mise, tartja Pák Emil. 7 órakor misézik Ruszka Zoltán, 8 órakor sz. mise a gymnasium és elemi iskolai ifjúság számára, tartja egyik kegyesrendi tanár, 9 órakor ünnepélyes nagymise, mondja dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost, plébános, utána ugyanő prédikál. Háromnegyed 11-kor sz. misét mond Molnár Dezső Kálmán h. iskolai igazgató, ezen a Svetits-intézet növendékei vesznek részt. Fél 12-kor misézik Szabó István. D. u. 3-kor ünnepélyes lytánia. Fél 6-kor rózsafüzér. 6 órakor májusi ájtatosság.

Elmaradt imádkozó verseny. A hittanszaki önképző társulat szerdán imádkozó versenyt szándékozott tartani, mi azonban Dobra Jenő öngyilkossága miatt elmaradt.

A hittanszaki önképző társulat ezuton is tudatja a csapó- és homokkerti hivatással és minden érdeklődővel, hogy egy theologus tagjának hirtelen történt halála miatt évszázó vallásos összejövetelét vasárnap, május hó 15-én délután a szokott időben tartja meg. Ugyanakkor osztja ki mindkét helyen a vásárolt bibliákat, zsolnárokat és egyéb vallásos iratokat is. Áldozócsütörtökön délután a temetés miatt egyáltalán nem lesz vallásos összejövetel.

A homokkerti iskolások kirándulása. A homokkerti ujonnan épült iskolák növendékeivel a tanítók és szülők június hó 1-ső napján, délután iskolai kirándulást (majálist) rendeznek. Még pedig tekintettel arra a figyelemre méltó körülményre, hogy az iskolai majálistok szokott helye, a Nagyerdő a Homokkerttől felette nagy távolságban fekszik, református egyházunknak egyik buzgó és áldozatkész vezetője: Márk Endre egyházkerületi főügyész, a Közvágóhid szomszédságában elterülő, gyönyörű villával ellátott erdejét volt szíves a kirándulás céljára átengedni; ezenkívül a kirándulásban résztvevők szórakoztatására szolgáló értékes ajánlatot is tett. E lekötelező nemes áldozatkész magában hordja a megérdemelt dícséretet. A rendezőség, melynek feladata a ki-

rándulás iránt érdeklődő és az abban résztvevő közönség szórakoztatása, a homokkerti polgárságnak önként ajánlkozó ügybuzgó tagjaiból áll. Minthogy a homokkerti iskolák csak ebben az iskolai évben kezdték meg a homokkerti lakosok által eddig oly igen nélkülözött áldásos működésüket s éppen ezért a tervezett kirándulás a homokkertnek első e nemű ünnepsége: erős a remény, hogy a kirándulás eredményeképpen óhajtott tisztán erkölcsi siker a kilátásban levő nagy érdeklődés folytán nem fog elmaradni. A kirándulásban résztvevő szülők és az általuk meghívott vendégek ellátásáról a szülők, hűsítő italokról a rendezőség gondoskodik. Nem a homokkerti iskolákba járó gyermekek csak szüleik kíséretében vehetnek részt. Indulás az iskolától 2 órakor, zeneszó mellett. (Homokkerti tudósító.)

Társas-élet.

(A honvéd-temető kapui. — Karacs az öreg diófa alatt. — A költő temetése. — Az újságírók és Jókai.)

A honvéd-temető egyik legszebb sétatéke a művelt lelkű közönségnek. A szőlők közé ekelten domborodnak ezek a gyepes halmok, melyeknek aljában a vetések zöld szárai hajlonganak. És a halomról szabad kilátás nyílik a köntös-gátra, a város téglagyára felé, amely terepen vívták önfeláldozó, vitézi csatáikat a szabadsághősök az orosz sereg tulnyomó ezrei ellen.

A honvédtemető olyan kedves, lelki békét engesztelő szelid területecske, a hol pihenni, a hol mélázni, a füvek illatától jószagu levegőben tüdűni élvezet a faradt városi emberre. Azonban ha kiballagott az oroszokhoz honvédtemető kerthöz, csaldottan fordulhat vissza. Oda ugyan nem mehet be, csak a szöges drótkerítésen, a csukott drót- és léczkapun át epekedhetik a pázsit, a pihenőül kített padok felé . . .

Nem tudom, hogy kinek a rendelkezésére zárkolták el, csukták el a kies honvédtemetőt az odazárandó közönség elől, de ez semmiesetre sincsen helyén. Az a temető igen kedves közkert; tehát ne csukják ki onnét a közönséget. Hisz a debreczeni közönség anélkül is szűkében van az üdülő, a sétáló helyeknek. Tehát nyissák ki azokat a csukott kapukat, amelyek a hazafias kegyeletet is zavarják és gátolják a hódolásban.

Természetesen sok olyan polgártárs is kerül, a ki ha a zöldbe akar menni, kimegy a maga szőlőjébe, a maga füves kertjébe.

Azonban a színészek között, aligha kell nagyon vitatni, ritka az ilyen polgártárs. Ritka, de mégis kerül közöttök. Ime itt van a mi érczeshangu basahalmi tenoristánk, a nagy Napoleonfejű (kivülről érte!) Karacs Imre színművészünk. Imrének saját háza van a Zúgó-utczában és szőlője is az egyik debreczeni szőlőkertben. Imre ur a maga teikén, a maga diófája alatt szokott levegőzni. Büszke is reá. Ezt nem cselekszik utána az eget ostromló czéhangos talján tenoristák, sem pedig a hinczi-hánczi, kerek bokás, elkényeztetett donnacskák . . .

A budapesti lapok tüneményes leírásokat közölnek a Jókai temetéséről. De más nem érdekelt szemtanuk meg kiabrandultan mondják, hogy nem a nemzet felséges, a miliókat a bánattengerbe ragadó temetése volt az, csupán egy nagyobb, parádásabb budapesti temetés.

Kit okoljunk? Kit vadoljunk? Erről sokat lehetne írni.

A Jókai kultusz lejárataiban a műveletlen, neveletlen, izléstelen napisajtó tulzá-

sainak, rikoltozásainak nevezetes része volt. Ezek a mindenutáni hulladékból kalácsot kapargató varjacskák éktelen krakogással környékeztek az agg költőt és a büzös dicsőtőmjénezéssel visszatetszővé, szánalmassá, gúnyossá tették a kedves tüneményt, a mely szellemével évtizedeken át derítette a magyar úriházak belső szobáit.

És hogy ezeknek a törpéknek a tuzás milyen eszközeivel sikerült a magok poros fertőjébe rántani Jókait — bár csak múltó pillanatokig, — erre idézzük az egyik újság valamelyik nekivadult füles tollfutónczának az itt következő, minden jobb izlést és a Jókai tisztult emlékéit is sértő tinta verejtékes rugaszkodását:

„Szobrot Jókainak! A magyar szív mélységéből önként merül föl a gondolat a költő tafotás ravatalánál, hogy emeljen nemzete szobrot Jókainak. Maradandó emléket, mely időtlen időközön át hirdesse az ő emberi elmével föl sem érhető nagyságát, a ki a dicsőség hegyormán járva, hirt, nevet, becsületet szerzett a törpe nációknak . . . stb.“

A törpék ilyen nevelésen rugaszkodá sokkal szórták a köznapi hizelgés porát a Jókai nagy alakjára. Így szigetelték el a nemzetől Jókait. Valótlannul és neveletlenül becsmérelték a nemzet, hogy nagyobbak tűnjék fel a költő . . . Mi szükség volt erre?

UJDONSÁGOK.

Az amerikai párbaj áldozata.

Nyomozás a „másik“ után.

Az egész város izgatottan várja az ügyészség által elrendelt nyomozás eredményét. Sajnos eddig még a nyomozásnak semmi eredménye nincs. Csak gyanuok vannak.

Az öngyilkossá lett Dobra Jenő II. éves ev. ref. papnövendék leveleit kettő kivételével felbontotta a rendőrség. (Fodor Irma és Kun Szabó László levelét nem bontották meg fel.) De ezen levelekből sem tudtak meg semmi újat, csak azt erősítette meg a többi leveleiben is, hogy **amerikai párbajnak esett áldozatul**. Hogy kivel és mikor vívta, arról nem tesz említést sehol.

Az édes anyja.

Elképzelhetni a szegény édes anya fájdalmát, midőn egyetlen fiát viszontlatta. A szörnyű csapás teljesen leszujtotta. A halottas házban többször elájult.

Az édes anyja, özvegy Dobra Károlynén kívül két nővére gyászolja a halálba kergetett fiút. A néne Hajduszoboszlón tanítónő, a huga pedig a debreczeni ev. ref. tanítónőképző intézet növendéke.

Bucsulevelében **bocsánatot kért** a megtévedt fiu az édes anyjától, hogy ilyen nagy fájdalmat okoz neki. Azt írja, hogy *három napja iszik*, mulat vigad, hogy annál több bátorsága legyen. Elárulja, hogy nem önként keresi a halált, hanem neki meg **kell** halnia. Elkövetkezett az utolsó nap: **a lejárat idő**.

Két nővéréhez is intézett néhány bucsusort, hogy viseljék gondját az édes anyjoknak. Az adósságairól jegy-

zékét készített, pontosan leírta, hol és mennyivel maradt adós. Az egész összeg 30—40 koronára rug. Azt is írta, hogy adják el a könyveit és egyéb holmijait és azok árából ki fog telni.

Bucsulevelei.

Erdei Károly III. éves hittanhallgatónak irt levelében sem ir semmi újat. Mulassanak, gondoljanak néha rá is, de amerikai párbajt ne vivjanak.

Revolverét, amelyvel az életét kioltotta, Erdeinek hagyta, hogy védelmezője legyen világljáró utjaiban.

Az özvegy Veres Kálmánéhoz (nagy-nénje volt) intézett levele igen rövid. Csak néhány sor.

Kihallgatások.

Az öngyilkosságra vonatkozólag a rendőrség szerdán délelőtt kihallgatta Balog Miklós és Szathmáry Ferencz diaktársait, akik egybehangozóan vallották, hogy rosztat sejtettek, utána lopódtak, s mikor a szerencsétlen futásnak eredt, utána iramodtak, de **mielőtt elérhették volna, futás közben meglötte magát és oldalt esett**. A revolver kiesett a kezéből, Szathmáry felvette, míg Balog föl akarta emelni.

— **Nem jól találtam, add ide még** — szót a szerencsétlen és a kezét nyújtotta a revolver után . . .

Nyomozás a „másik“ után.

Az ügyészség a legszigorubb nyomozást rendelte el a „másik“ ellen, aki mindezeidig ismeretlen. A nyomozást Mile Pál rendőrfogalmazó vezeti. A vizsgálatot a btk. 283. §. alapján rendelte el az ügyész. A btk. idézett szakasza így szól:

„283. §. Ha 2 személy kölcsönösen megegyezett az iránt, hogy előre meghatározott módon a sorstól tétessék függővé, hogy közülök melyik váljék öngyilkossá és ennek következtében az öngyilkosságra irányzott cselekmény végre is hajtatott, de a halál nem következett be, **mindkettőre 1 évtől 5 évig terjedhető államfogház, ha pedig a halál bekövetkezett, az életben maradtokra 5 évtől 10 évig terjedhető államfogház állapítandó meg.**“

Biztos nyom még nincs, csak gyanu. Dobos József rendőrbiztos a táviróhivatalban átvizsgálta négy napra visszamenőleg a táviratokat, **de nem talált olyant, amely nyomra vezethetett volna.**

Este hire járt, hogy az öngyilkosság délutánján levélhordó kereste Dobra Jenőt Bethlen-utca 22. sz. a. lakásán és levelet akart neki kézbesíteni. Ha ez a hir való, nem lehetetlen, hogy ez a levél nyomra fog vezetni. A levélhordó még nem jelentkezett.

Az ifjuság részvéte.

Az akadémiai ifjuság szerdán délelőtt 11 órakor az I. számú teremben ülést tartott, melyen Harsányi Pál szenior terjesztette elő jóváhagyás végett azokat az intézkedéseket, melyeket a temetésre vonatkozólag tett. Az intézkedéseket egyhangulag jóváhagyták. A főiskola ifjusága külön gyászjelentést bocsájtott ki. A koszoru hosszú fehér szalagján egyszerű fekete betűkkel ez áll: **Szeretett pályatársunknak — Az akadémia ifjusága.**

Miszi Mihály II. éves hittanhallgató jelentette ezután, hogy a II. éves hittanhallgatók külön is csináltattak koszorut.

Többen azt az óhajukat fejezték ki, hogy a szegény ifju holttestét szállítsák a főiskolába és onnan temessék el.

Ezt a kérést azonban, tekintettel arra, hogy Dobra Jenő öngyilkos lett, nem teljesíthették.

Elfogadták aztán Fodor Bélának azt az indítványát, hogy a holttestet ne tegyék halottas kocsira, hanem pályatársai felváltva vigyék a kórházból a Péterfia-utcai temetőbe, a halottas kocsit pedig csak a koszorukat vigye.

Temetés.

Ma, csütörtökön délután 4 órakor fogják temetni Dobra Jenőt a közkörház halottas kamarájából. Csiky Lajos dékán mond imát, Erdei Károly III. éves hittanhallgató pedig gyászbeszédet mond a koporsó felett. Az öngyilkos levelében külön is fölkerlte erre Erdeit. A sirnál Fodor Béla osztálytársa mond beszédet, a kántus pedig gyászadalokat fog énekelni.

Giza.

Mint a „Debreczen“ írja; szerdán délután a kórházbéli hullaházban T—y Giza nevű szatmári urileány is — ki pár hét óta Debreczenben egyik rokonánál időzik — megnézte az ifjut, kinek láttára hangos zokogásban tört ki. Valószínű, hogy e miatt a szép szőke hölgy miatt történt az amerikai párbaj, melyet az ifju emleget. Künn volt a kórházban Csiky Lajos theologiai dékán, valamint sok tanuló társa is.

Rendelet a póttartalékosokról.

A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, hogy mi módon osztassanak meg a fölös számú póttartalékosok a hadsereg és a „honvédség“ közt.

Azon fölös számú póttartalékosok, kik az ajánlás és beosztás fenntartásával soroztattak be a hadseregbe és honvédségbe sorszámaik rendje szerint akként osztandók be, hogy a legkisebb korosztály és sorszámu ilyen egyének a hadsereg póttartalékába juszanak.

A zárszámnál magasabb korosztály és sorszámmal bíró azon fölösszámu egyének, a kik akár ajánlás és beosztás fenntartásával a sorszám rendén kívül a honvédséghez soroztattak be, a honvédség póttartalékába osztandók be.

A fölös számuak közé jutott azon egyévi önkéntesek, a kik eme hadseregbeli póttartaléki zárszámnál kisebb korosztály és sorszámmal bírnak, az 1904. évi hadseregbeli ujonczjutalékba; ellenben, az ezen zárszámnál magasabb korosztály éssorszámmal bíró egyének szintén az 1904. évi honvédségi ujonczjutalékba leendő beszámítás céljából, jobbavételek gyanánt egyaránt előjegyzésbe veendők.

— **Felhívás a vásároló iparosokhoz.** A következő közérdekű sorokat vettük: A vasutas sztrájk miatt nem sikerült országos vásár helyett mozgalom indult meg egy országos pótvásár tartásának engedélyezése iránt. Mielőtt e tekintetben nyilatkoznánk, felhívjuk a vásároló képesített iparosokat, hogy e tárgyban **toljó hó 13-án**

MIHALOVITS J.
gyógyszertára a „Kigyóhoz“
DEBRECZEN, Főtér,
a városházzal szemben.

Ajánlja „HARMAT CRÉME“ arczszépítő és bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsíroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdöséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arczot tisztítja és fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcz vörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztítálatlan ságnál, valamint napégette és szélkifujta arcznál a kéznél. 1 tégely Harmat créme ára 1 kor. Hozzávaló Harmat szappan 1 db 70 fillér. — Ajánlja továbbá **Harmat arczporát** [pouder], mely készítmény az arcznak üde, ifju szint kölcsönöz s nem rontja az arczbort. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármely más hasonló készítménnyel. Jól tapad s igen jól fed. Kapható fehér, rózsaszín és krém színben. Próbadozka Harmat powder ára 50 fillér. Nagyobb doboz 1 kor. és 2 kor. [4]

d. e. 10 órakor az ipartestület tancstermében megjelenni sziveskedjenek, a mikor is megállapítandó lesz, hogy az országos pótvásár tartására a szomszéd városok országos vásárait tekintettel, melyik időpont lesz a legalkalmasabb és egyáltalán szükséges-e az országos pótvásár tartása. Debreczen, 1904. május 11. Az ipartestület elnöksége.

— Kisvendéglősök a záróra ellen.

A záróra eltörlésének ügye még mindig függőben van, pedig e régóta vajdó kérdésnek végleges rendezése nagyon is sürgős már, mert a mostani állapot tarthatatlan. **Vagy mindenütt legyen záróra vagy sehol.** De az, hogy egyes kávéházak és vendéglők büntetlenül fittyet hányjanak a szabályrendeletre: és a rendőrség nem lép ellenük a megtorlás útjára, másokat pedig kénytelenül büntet a záróra túllépése miatt. Az ilyenek miatt nem csoda, ha általános az elkeseredés, a kisvendéglősök között. Vagy van szabályrendelet, vagy nincs. Ha van, akkor a rendelkezései alól ne legyen kivétel. A záróra kérdéshez különben lesz még szavunk.

— **Az iparkamarák államosításáról** az egyik helybeli lapban közölthirre illetékes helyről arról értesítenek bennünket, hogy a kérdéses közlemény teljesen alaptalan. A hír úgy látott napvilágot, hogy Szegeden valaki felhasználván *Kulinyi Zsigmond* kamarai titkár és lapszerkesztő távollétét, misztifikációt követett el a Szegedi Napló ellen, éjjeli telefontudósításként leadva az éjjeli munkatárs részére a hírt. A nevezett lap a tettes ellen büntető feljelentést tett.

— **Meghaltak.** Fejes István róm. kath. 4 éves gyermek, Borbély Pál ev. ref. 22 hónapos csecsemő, Kifusz Lajos róm. kath. 34 éves önálló mészáros.

— **Az ev. ref. tanítók estélye.** A debreczeni ev. ref. tanítók, segélyegyletük javára csütörtökön a főiskola dísztermében estélyt rendeznek. Jegyek Csáthy Ferenc könyvkereskedésében előre is válthatók és este 1/26 órától a pénztárnál.

— **Az „illetéktelen” beavatkozások.** A sztrájkok lebonyolításának lényeges akadálya volt mindig, de különösen az utóbbi időkben, hogy a békéltetésekbe az illetékes egyének kivül más idegenek is beavatkoztak. Épen a „Debreczeni Független Ujság” is ezt hangoztatta a legutóbbi sztrájkok alkalmával. Most a kereskedelemügyi miniszter egy felmerült s eléje felebezett határozathoz kifolyólag kategórikusan kitiltotta a békéltető-bizottságból az idegeneket. A kereskedelmi miniszter azt mondja: többször tapasztalta, hogy tömeges munkabeszüntetések alkalmával az ipartörvény 163. szakaszában rendelt békéltető eljárásnál a sztrájkoló munkások megbízottai gyanánt a megzavart munkaviszonyon kívül álló egyének vesznek részt. A törvény szerint pedig a békéltető-bizottságban csak hat önálló iparos, illetőleg munkaadó és hat segéd, illetőleg munkás vehet részt. A törvény tehát kizárja, hogy akár a munkaadó, akár a munkás helyett idegen menjen a bizottságba. A miniszter fölhívta az elsőfoku iparhatóságokat, hogy a békéltető-bizottság megalakításakor szigorúan ügyeljenek arra, hogy a bizottságban kizárólag tényleges munkaadók és tényleg dolgozó munkások vegyenek részt.

Fiók üzletünk feloszlatása miatt,

— **Számellenőri kinevezés.** A pénzügyminiszter Nagy Miklós pénzügyi számvisztet, számellenőrré nevezte ki a miniszteri számvevőséghez.

— **A rabsegélyző egyesület közgyűlése.** A rabsegélyző egyesület f. hó 13-án, pénteken délután 5 órakor a városháza nagytermében közgyűlést tart.

— **Példásan büntetett bérkocsis.** A debreczeni bérkocsik közismert alakja idős Kis István. Temérdek kihágást követett el, amelyekért a rendőrséggel gyűlt meg a baja. Felebbezése folytán a belügyminiszter elé került az ügye, aki 5 esztendőre a hajtóengedélyt megvonta tőle és ennek tetjébe még az elzárásra vonatkozó rendelkezést is jóváhagyta.

— **Zeneszerző debreczeni fiu.** Az országos zeneakadémia tanulója jelenleg Szemere (Schwarz) József debreczeni ifju, aki első szárnypróbálgatási kísérletét, most kiadott zeneszerzeményét halála jeléül Fűredi József debreczeni zenetanárnak, az ő oktatójának ajánlotta.

— **Veszedelemes kutya.** Szerdán délután Pap István sörraktári alkalmazott Dezső nevű 10 éves fiát, aki a r. kath. elemi iskola 4. osztályának tanulója, a Péterfián veszedelmesen összemarta Sinka Sándor ev. ref. gimnáziumi igazgató kutyája. A rendőrség az eljárást megindította, a fiút pedig, miután az a gyanu, hogy a kutya veszett, a Pasteur-intézetbe szállítják. Itt volna már igazán az ideje, hogy a rendőrség példás szigorral járja el azon eb tulajdonosokkal szemben, akik kutyába sem veszik a főkapitányt (sajnos, csak a papíron) szigorú rendelkezést és az ebzárlat dacára, szájkosár nélkül engedik szabadon a kutyáikat, holott hivatalosan is megállapították már, hogy veszett kutyák csatognak Debreczenben.

— **Tanyai ember kalandja.** Szatmári Lajos ondódi magyar a csikó árán mulatozott Havas Dávid nyugoti-utca 26. sz. alatti csapszékében. Az ital mellé mulató zimbora is akadt Nagy István és Szentkúthy Árpád személyében. Szatmári hatalmasan berütytyentett és a temetőben ébredt fel. Ez még nem lett volna baj, hanem a mellénygombra akasztott pénzes zacskónak csak a félmadzagja volt. A zacskó 52 korona tartalmával együtt eltűnt. Amint ő zavarosan elmondja, az egyik italtárs azzal csalta el, hogy szállást ad neki éjszakára és el is vezette a temetőbe. Ott azt mondta neki az egyik sirbolt előtt:

— Csak várj itt szépen komám, míg én elmegyek sörért.

Azzal elment. A tanyai magyar várt és elaludt a temetőben. A lopással gyanúsított Szentkúthy Árpád elébivel igazolta magát. Már most az a kérdés, ki hát a tolvaj?

— **Véres verekedés.** A hadházi uton levő Herman féle csapszékben mulatott a négy Burai-testvér, Károly, Imre, Lajos és Bálint, Jenei Lajossal, akivel összetűztek. Jenei bicskát rántott és Burai Károlyt megszurta. A súlyosan sérült embert a kórházba szállították.

— **Edison-színház.** Szombaton 14-én a Bika dísztermében érdekes látványosságban lesz része városunk közönségének. Ekkor mutatja be ugyanis Benkő tanár fizikai mutatóanyagait, melyek Európa minden nagyobb városában feltűnést keltenek. Legfeltűnőbb újdonsága a műember, a modern technika fényes diadala. A találmányban nagy része van Edisonnak, kitől az egyedüli elő-

adás jogát egész Európa számára megszerzte. A műember pompás szerkezeténél fogva ugyszólván az élő emberrel vetekedik. Beszél, ír, zenél, rajzol, előadásával a közönséget szórakoztatja, sőt találós kérdésekre is megfelel. A műember bemutatásán kívül még különféle érdekesnél érdekesebb mutatóanyagok következnek. A szünetek alatt humoros előfénnyképek lesznek bemutatva. Ajánljuk ez előadást közönségünk figyelmébe.

— Táncstanfolyam-megnyitás.

Van szerencsém e nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy folyó hó 18-án szerdán a táncstanfolyamot megnyitom. Magán tanulókat különórán fogadok. Minden vasárnap este 8 órától 12-ig kis bált (öszgyakorló estély) rendezek. Beiratásokat elfogadok a mai naptól bármely időben lakáson vagy este a tánciskola helyiségben 7 órától. Maradtam tisztelettel: Schaf János, tánczmester. — Lakás és táncsterem Csapó-utca 17. szám alatt.

x **Iskolai torna-ingek.** Róm. kath. gymnasium részére minden nagyságban legfinomabb minőség darabja 1 frt. Ref. gymnasium részére 1 frt. Reáliskolai minden nagyságban egész magas nyakkal 75 kr. Polgári iskolai 75 kr. Tornasapka 65 kr. Tornaöv minden iskola részére 35 kr. **Fekete Jakab** üzletében.

x **Valódi angol és sollingen, aozóláru különlegességek.** zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek és kelékek rendkívül olcsón kaphatók **Mentze Henrik** újdonságok áruházában, Piacz és Szent-Anna-utca sarkán.

TÁVIRATOK.

Sikkasztó orosz tábornok.

Pétervárt óriási sikkasztásnak jöttek nyomára. A vörös kereszt egylet vagyonából mintegy millió rubelt elsikkasztottak. *Bredov* tábornokot letartóztatták. E sikkasztási ügybe *Galiczin* herceg és *Lamsdorf* gróf is bele van keverve. Az elsikkasztott pénzt a börzén játszották el.

Kolozsváry személyi pótléka.

Kolozsváry Dezső tábornok, a tiszta virág életű honvédelmi miniszter 12.600 korona személyi pótlékot kap, hogy a volt miniszteri fizetésének hiányát meg ne érezze a kegyelmes ur háztartása. Az ellenzék szóvá fogja tenni a dolgot a Házban.

Sikkasztó könyvelő.

Dévaványáról táviratozzák: Nagy Kálmán az ottani Hangya-féle takarékpénztár könyvelője tizenegyszer koronát sikkasztott és megszökött. Nagy a pénzt, mely *Földesi* Imre dévaványai buzakereskedő részére érkezett a „Hangya” takarékpénztár czimén, a vevényt igazgatója távollétében Ignác Tamás korlátolt gondolkozású igazgatósági taggal iratta alá, a 11.000 koronát pedig ő maga személyesen vette fel a postán és azon ürügy alatt, hogy Tiszafüreden lakó testvére halálos beteg, elutazott a városból. Hosszas távolléte feltűnt végre a pénztár igazgatójának és ekkor kistűlt, hogy a könyvelő a pénzzel megszökött. A budapesti rendőrséget azonnal értesítették a dologról, amely elfogatása iránt intézkedett, de még eddig semmi nyoma. Valószínűleg a könyvelő lelkiismeretét egyéb bűn is terheli. A takarékpénztárban most rovincsolnak.

Tisztelettel

Elfenbein és Klein.

Piacz-u. 24. sz. Fehérló-szálloda mellett az összes raktáron levő cipőfinket minden elfogadható áron eláruljuk. S ezentúl főüzletünkben **Piacz u. 72. sz.** csak megrendelésre mérték után vállalunk cipők készítését.

Port-Arturt bombázzák.

Dalniból érkezett távirati jelentés szerint, a japánok, akik jól ismerik Port-Artur gyöngye pontjait, hiszen a kínai háboruban is ők foglalták el, a szárazról és tengerről 48 óra óta szakadatlanul bombázzák Port-Arturt, amely már csak napokig tarthatja magát. Az oroszoknak fogytán a lőkészletök és azért sem mernek visszaléni, nehogy elárulják az ágyúik állását, mert a japánok kegyetlen biztossággal lőnek.

Ujabb orosz vereségek.

Liaoyang-nál 50.000 főnyi orosz sereg áll. De alighanem hiába várja a japánok támadását, mert a japánok **elkerülik ezt a sereget és egyenesen az orosz főhadiszállás, Karbin és Mukden felé nyomulnak.**

Kuroki japán hadvezér, aki méltó vetélytársa a szárazföldön Togó tengernagynak, **ujabban Vaszungtin, Hajtsen** mellett verte meg az oroszokat, akik a Motin-hegysorosba vonultak vissza, de Kuroki onnan is kiverte őket. Az oroszok veresége rettenetes. Elestett Vaszilics tábornok is, az orosz ezredek eszeveszetten szétfutottak. A japánok előtt nyitva az út Karbin és Mukden felé.

Olvasóink rovata.

Válasz a kamara tanítására.

A „Szabadság” szombati számában a „Kamara tanítása” cím alatt megjelent cikkre nagy elfoglaltságom miatt csak most tudok válaszolni. A közlemény válasz akar lenni az Ipartestület által a sztrájk ügyben a kamarához beterjesztett memorandumra és ezen kívül ezen közlemény egy levelet is tartalmaz, a melynek hangját követni tiltja jobb érzésem.

Előre is kijelentem, hogy védekezésre nincs szükségem, tetteimnek és cselekvéseimnek mindig ura vagyok; a jelen esetben azonban a kamara határozata felette célt tévesztett akkor, a midőn a memorandummal szemben határozatának súlyát kizárólag személyemmel kívánja éreztetni. Tartozom azon kijelentéssel, hogy az ipartestületi közgyűlés összehívásának eszméje nem tőlem származik, erre több képesített iparos által hivattam fel és amennyiben a közgyűlés összehívása iránti kérelem alapszabályunknak teljesen megfelelt, a közgyűlést összehívni kötelességem volt.

Hogy közgyűlésünk határozatát a kamara miként fogadta, hogy megengedhetőnek tartja-e a kamara, hogy a debreczeni kézműiparosok kívánságait tőle kérni merészelje ezen kérdésekkel foglalkozni annál kevésbé tartom szükségesnek, mert a mint a kamara közgyűlési határozatából kitűnik, az ipartestület fellépése a kamaránál, sehogyszem talált visszhangra. E helyett szükségesnek tartom a tiszta tényállás megvilágítása céljából kijelenteni, miszerint fellépésünk tulajdonképeni oka éppen az volt, hogy míg a kamara az 1903. évben kitört kisipari sztrájk ügybe egyáltalán bele nem avatkozott, addig nem egészen pártatlan irányban a kefégyári sztrájk lefolytatásánál közreműködött és hogy a kamara maga igazolja ezen közreműködő szereplését éppen azért vetettük fel azon negatív kérdést, hogy mi volt az oka a kamara tartózkodásának? És a kamara eljárásával szemben kérdésünkre meg is felel akkor, midőn a tényeknek meg nem

felelő tartózkodó álláspontját a következőleg indokolja: „A sztrájk ügyekben való jóindulatú, de illetéktelen beavatkozások a fogadatlannal prókátorkedás legveszedelmesebb fajaihoz tartoznak, mert a bérharcokban oly jelentékeny erkölcsi mozzanatok és anyagi érdekek mérkőznek egymással, hogy hivatlanul a küzdő felek közé kerülni s ott az ő erkölcsi és anyagi számlájukra befolyásolni a harcot; ez egyrészt nem természetes, másrészt a kamarákat oly lehetetlen helyzetbe keverhetné, amelynek ez intézmény végzetes kárát vallaná.”

Ha a kamarának ez a felfogása, ugyan miért jelent meg az egyik békéltető tárgyaláson a kamara titkárja (állítólag mint vendég?) a másik tárgyaláson pedig a kamara segédtitkára? (de ő már nem privativ jellegben, mert a törvény határozmányai ellenére egyszerűen elfoglalta az elnöki széket és vezette a tárgyalást). Hát nem gondolta a kamara vezetősége, hogy az ilyen természetű céltudatos beavatkozással erkölcsi nyomás gyakorolható a békéltetési tárgyalások eredményére? És ha már beleavatkozott álláspontja ellenére a békéltetési tárgyalásokba, miért nem járt el közbenjáróul a maga szakvéleményével a közigazgatási hatóság ismert határozatának meghozatalánál is, és visszalépésével miért engedte meg az általános munkássztrájk kitörésének előidézését?

Ezek azok a kérdések, a melyekkel szemben felelet az ipartestület közgyűlésének határozata, mert ha a kamara a miniszeri rendeleteket nemcsak kihirdetné, hanem nyilván is tartaná és a feledés homályába engedés helyett a folyó év április 10-én is újabb megerősítést nyert és a sztrájk ügyekre vonatkozó miniszeri elvi határozatot alkalmas időben fel is használná, a közigazgatási hatóságot pedig határozata meghozatalánál szakvéleményével és a sztrájk ügyekre vonatkozó elvi határozatokra való reá mutatással segitné, akkor sohasem állana elő azon zürzavaros helyzet, a melynek káros hatását a kisiparosoknak kellett elviselnie. Ezen kívánságunk volt az a nagy bűn, a melyért a kamara annyira dehonosztál és sajnálatos dolog az, midőn felterjesztésünkre a kamarai közgyűlési határozat meghozatalához felhasználni szükséges a már többször kipróbált csodaszert, vagyis az elnökség iránti bizalmi kérdést is.

Bár a tárgyilagos válasz helyett nem elégithet ki az ilyen uton hozott közgyűlési határozat; ezen ultimatum előtt azonban meghajlok, mert 5 éve vagyok ugyan elnöke félrevezetett ipartársaimnak, de a bizalmi kérdés alkalmazására indítványaim elfogadása céljából sohasem volt még szükségem.

Ha a kamara vezetősége fáradtságot vett volna magának arra, hogy olykor olykor a kisiparosok körében is megjelenjék, akkor meggyőződhetett volna arról, hogy én az Ipartestület elnöki tisztének elvállalásával csaknem ember feletti munkára vállalkoztam, mert hogy kötelességemet teljesíthessen, le kellett szállnom az akkoriban még csakugyan félrevezetett iparostársaim nyomoruságába, és hogy erkölcsi önértetét visszanyerhesse, szóval és tettel kellett őket bátorítanom anyagi boldogulásuk előmozdítása céljából. Mások vagyongyűjtésre használják fel azt az időt, a melyet én a kisiparosok ügyének szentelek, de én ezt joggal tehetem, munkálkodásomra mindig büszke leszek, mert gyermekem nem lévén, örömmel áldozom kenyérkereseti időm jobbik részét az ilyen nemes ügynek. Céljaim elérésénél nagyon göröngyös utakon kell haladnom, hálát azonban munkámért nem várok és meg vagyok arról győződve, hogy ha az iparosság bizalma mögöttem lesz, azzal az egyszerűtettel és szívóssággal, amelylyel rendelkezem és annak a meglehetősen gazdag tapasztalatnak felhasználásával, a melyet nem a ka-

mara légkörében, hanem még gyermekkoromban és fiatal éveimben a művelt külföldön szereztem, emberileg látható időn belül az iparosság javára eredményt is fogok tudni elérni.

A kamara vezetősége ne félje a szabad szót, a kisiparosok óhajait és kívánságait mindenkor meleg egyszerűséggel fogadja és akkor meglesz közöttünk a közös munkához szükséges jó egyetértés és összetartás is és ennek a debreczeni kamara kárát sohasem fogja vallani; a kisiparosok ügyének pedig mindenestre hasznára fog válni.

Debreczen, 1904. május hó 9.

Tóth Kálmán
ipartestületi elnök.

Himlöhely, Vimedli, Szeplő,

májfolt, arcvörösség, ragya és minden más bőrcsúnyaságot leszed és az arczbőrt a legrovidebb idő alatt rendbe hozza és bársonypuhává teszi a Matild arczenőcs, krém, szappan, stb. Tessék megpróbálni, mert ha ezen ártalmatlan szépítő szerek nem használnak, a szer árát minden csürés-csavarás nélkül visszadadja, a cím: **KUN ISTVÁN** gyógyszerész párisi laboratoire cosmétique „Matilde” magyarországi műlaboratoriuma. (Alapított 1895. Budapesten.) Budapest. **Töröknél.** Debreczeni raktár: **Tóth Béla** gyógyszerárban. Hajresztorer 2 korona. Fenomenális. Nem fog, nem piszkít.

Erdei József

épület- és műlakatos
DEBRECZEN. Kandia-utca 19.

a legolcsóbb árak mellett vállal épületeknél előforduló **egyszerű és diszmunkákat.**

Vasszerkezet munkákat benyújtott, vagy általa szerkesztett rajz után **tökéletes kivitelben.** Kívánatra tervvel és rajzzal is szolgál.

Gyors és sikerült munkáért felelősséget vállal.

407/1904. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak V. 844/2. 1904. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Zátorszky István utóda részére Tőkés Gáborné debreczeni lakostól 68 korona tőke, ennek 1903. évi június hó 20. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 31 kor. 16 fillér perköltség erejéig 1904. évi márczius hó 22-én bíróilag lefoglalt és 690 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1904. évi május hó 13-án délelőtt 10 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben Vár-utca 7. sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1904. évi április hó 22-én.

Bódogh Zsigmond, bírói kiküldött.

Gyár: NYERGES-UFALU (Esztergom m.) Sürgőnyezim: Eternit Budapest. Telefon 12—92. Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

ETERNIT-PALA AZBESZT CEMENT-PALA.

HATSCHEK LAJOS SZAB.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.
ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 33.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsi rakomány. — Kérjen ismertetést.
 Egyedlárusítás és képviselő: LUKÁCS VILMOS úrnál, Debreczen, Hatvan-u. 5.

A n. é. közönség szives figyelmébe!

1 méter 80 cm. széles finom angol zephyr méterje 19 kr.
 1 „ 120 cm. „ Női divatszövet „ 37 „
 Divatos kész női ing, blousok darabja 50 „

Gazdag választékban ajánlja Majtényi és Zengevald

Piacz-utca a Bika szállodával szemben.

? Miért?

nevezik

GAEDICKE

bankházát a legnagyobb

szerencse-gyűjtődének?

Mert ott a legtöbb főnyereményt fizették ki.

Mert ott a 602.000 kor. jutalmat

Mert ott 3-szor a 400.000 „ főnyereményt

Mert ott 3-szor a 100.000 „ „

Mert ott 1-szer a 70.000 „ „

Mert ott 4-szer a 60.000 „ „

Mert ott 3-szor a 30.000 „ „

Mert ott 5-ször a 25.000 „ „

Mert ott 10-szer a 20.000 „ „

nyerték és

Mert más gyűjtőde hasonló
 eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen
 a XIV-dik magyar kir. szab. osztályosorsjáték
május 17. és 18-án megtartandó
 húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

1. sorsjegyeket
 12.— 6.— 3.— 150 koronáért rendelni

GAEDICKE A. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtődeje
BUDAPEST, Kossuth-Lajos-utca 11. sz.

Postatakarékpénztári befizetési lapokkal
 az összegek postadíjmentes átutalhatása céljából
 kívánatra szívesen szolgálunk.

Levágandó rendelőlével.

GAEDICKE A. urnak BUDAPEST.

Szíveskedjék czimemre I. osztályu eredeti Magy. kir.
 szab. osztályosorsjegyet a hivatalos tervvel együtt küldeni.

Az ellenérték: korona utánvételezendő
 postautalványon küldöm

Pontos cím: { Név:
 Állás:
 Lakhely:
 Utolsó posta:

A nem kívánt módokat
 törölnöd.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Svájcz órák törvényes jellel Horváth óraművesnél Debreczen, Hatvan-utca 2. Javítások 2 évi jótállással, pontosan szabályozt faló órákat is 24 óra alatt saját rendszerű szabályozó készülékkel.

Bodega Rosner Mártonnál Piacz-utca 75. Naponta friss virsli és szép felvágottak. Tisztán kezelt libaszir és hordós káposzta.

Uzlethelyiség; 2 év óta hentes-üzlet azonnal kiadó. Külső-Vásártér 1. szám.

Valódi Egyiptomi cigaretták hüvelyek: »Nil«, »Amtie« »Ramle« 100 db. 30 fillér. **Legujabb diák hüvely** parafás arany szopókával 30 fillér. Uj King dohányfogóval 24 fillér, kapható **Mihály Sámuel** papirkereskedésében, Dréher-sörccsarnokkal szemben.

Óriási kávé behozatal és kiviteli raktár Lindenfeld J. Jenőnél, Városház-utca 2.

Zöld lucerna méterölenként hat fillérért kapható Szabó Mihálynál, Köntösgát mellett.

Száraz raktár helyiséget és pinczét keresek a nagytemplom közelében. Czim megtudható a kiadóhivatalban.

Csak rövid ideig nagy raktár miatt a legfinomabb bőrkezttyü jótállással 90 krajczárért, czérna és selyom kezttyü a legujabb francia gyártmány a legolcsóbban kapható Vitárius Béla kezttyüs és kötszerésznel Debreczen, Tisza-palota.

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat távbeszélő és távjelző berendezésekre, villamhárítók, villamvilágítás és erő átvitelre, villamos jelzotelepek, tűzjelzők, vizállás-mérők. Eivállal mindennemű az elektrotechnika szakába vágó berendezéseket és javításokat **Földvári L.** Kossuth-utca 1. szám az udvarban. — Telefon szám 168. Távbeszélő és táviró építéshez szükséges mindennemű készülékek és anyagok, valamint gyógyászati, physikai készülékek és telepek raktára.

Czipész üzlet áthelyezés.

Tisztelettel értesitem t. megrendelőimet és a n. é. közönséget, hogy

czipész-üzletemet

Piacz-u. 79. szám alól **Piacz-utca 71. szám alá** II. udvar (Schwarz butorgyáros udvar) **helyeztem át.**

Amidőn eddigi szives pártolásukat megköszönöm, kérem hogy új helyiségemben is méltóztassanak hecses megrendeléseikkel felkeresni.

Ezután is (személyes felügyeletem alatt) tartós és csinos munkaért és pontos kiszolgálásért szavatolok.

Vidéki megrendelésnél elég, ha az ócska czipő beküldetik.

Tisztelettel

TÓTH SÁNDOR

czipész

DEBRECZEN, Piacz-utca 71. (II. udvar.)

Megérkeztek a legujabb

Blous különlegességek

nagy választékban

Klein Sámuel — ezelőtt

Halmágyi Sámuel

női- és leány felöltők áruházában.

Mérték utáni Blousok leggyorsabban elkészülnek.

Klimatikus Szolyva-Hársfalva Hidegviz-gyógyfürdő

(Bereg megyében.)

Posta és távirada a fürdő telepen.
(Vasuti állomás.)

Remek szép fekvés, kiránduló helyek és sétányok.

GYÓGYESZKÖZÖK:

Hidegvizgyógyintézet, vasas és égvényes savanyu-viz és fürdők ez idén újonnan és czélszerűen átalakított sós és fenyőbelégzési intézet, villany-massage, természetes melegtej, juhsavó, mindezek czélszerű használatára a gyógyfürdő orvosa ügyel fel.

Járványmentes hely. Gyógyszertár.
Állandó fürdőorvos. Két vendéglő.

Kitünő ellátás és lakás.

Elsőrendű cigányzene.

GYÓGYAVALLATOK:

Tüdőbajok, malária [mocsárláz] gége, hörg és tüdőhurut, emésztetlenség, máj- és lépdeganatok, vishólyaghurut, specifikus s görvényes csontbántalmaknál. Mindenféle idegbántalmak, fejfájás, migraine, histeria, szédülés, nehéz légzés, hypochondria. Vérhajok, köszvény, görvény, bujakór, delirium trem. potat. Női bajok, fehér folyás, sápkór. havi zavaroknál.

Idény: májustól októberig.

Prospektussal s egyéb felvilágosítással szivesen szolgál

a fürdőigazgatóság.

Kiköltözés miatt rendkívül olcsó!

Építkezés miatt nemsokára jelenlegi üzlethelyiségből ki kell költöznöm. Ennélfogva óriási dus raktáramat apasztani vagyok kénytelen. Tisztelettel adom tehát a nagy közönségnek szives tudomására, hogy ez alkalommal tulzsufolt áru raktáramat minden elfogadható áron bocsátom eladásra.

Kartonok már 16 krtól feljebb, óriási választéku nyári színes és fekete; gyászkezmék 25 krtól feljebb. Jó mosó, szintartó Batizok, Zephirek, Kanavászok, Harisnyák, Kezttyük, Kötevények, Ingek, Zsebkendők, Papiatok. Kiemelem:

Fejrevaló kendőim

olcsóság és szépség tekintetében minden fajban.

Selyem kendő 65 krtól, Karton 14 krtól feljebb.

Bokréta-kendőim építkezőknek.

Kész szövet aljak 2 frt 20 krtól, Karton aljak 1 frt 20 krtól, Blouzok 75 krtól feljebb. **Gyermek-, fiu- s leány-ruhák.**

Teljes tisztelettel

STEIN LÁSZLÓ,

vászon-, kézmű-, rövidáru-üzlete, a Kendők királynéjához.

Debreczen, Degenfeld-tér, kenyér-piacz.

Konyári Sóstó fürdő

megnyílt május hó 1-én.

Gyógyítja a görvény kórt s annak következményeit, u. m. csontszut, csontvelőlob, összezsugorodott izület stb. mindennemű köszvényes, csuzos bántalmakat, bármiféle bőrbajokat, továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső daganatokat, különösen női és férfi bajokra legkitünőbb hatású.

Fürdő orvos: **Dr. Móricz Ernő** pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, előkelő vendéglők (kitünő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletünk alatt állanak) és ami fő, mélyen leszállított árak mellett, rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasuti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N.-Létai vonalon. Posta és távirada állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik állanak rendelkezésre.

Tisztelettel

a Konyári Sóstó fürdő igazgatósága.

כשר Kokuszszsir כשר

kitünő, szagtalan, szavatolt tiszta növényzsír, kókusz dióból. Különösen ajánlható süteményhez és peccenyéhez. 1 kgr bádóg dobozban vagy papircsomagban 1.40 fillér.

Főraktár:

HOLZMAN SIMON

Déligyümölcs és czukorka nagy kereskedőnél.
Hatvan-utca 5. szám.

Kereskedők megfelelő engedményben részesülnek.

Kék gálicz és Raffia háncs

legolcsóbban beszerezhető

Fritsch Károly

fűszeráru üzletében

Fötér, a Bika szállodával szemben.